

MESLEK KURALLARINDA AVUKATIN BİLGİ VERME YÜKÜMLÜLÜĞÜ

M. Lamih ÇELİK*

“Meslek kuralları” mesleğin düzen ve geleneklerini korumak yerleştirmek ve yasaların avukatlara yüklediği görevlerin onurlu bir şekilde yerine getirmesini sağlamak amacıyla oluşturulmuştur. Avukatlık mesleğini yapanlar avukatlık yasası ve yönetmeliği ile birlikte meslek kurallarını da iyi bilmek ve özümsemekle yükümlüdür.¹

Avukatlar, müvekkillerinin haklarını korurken ve adaletin gerçekleşmesine çalışırken, ulusal ve uluslararası hukukun tanıdığı insan haklarını ve temel özgürlükleri yüceltmeye çalışırlar ve hukuka ve hukukçuluk mesleğinin kabul görmüş standartlarına ve ahlaki kurallarına uygun biçimde serbestçe ve özenle hareket ederler. (*Havana Kuralları m. 14*). Avukatlar haklarını kullanırlarken, her zaman hukuka ve hukuk mesleğinin kabul görmüş standartlarına ve mesleki ahlak kurallarına uygun davranırlar. (*Havana Kuralları m. 23*) Avukatlık kanununa göre; “Avukatlar, yüklendikleri görevleri bu görevin kutsallığına yakışır bir şekilde özen, doğruluk ve onur içinde yerine getirmek ve avukatlık unvanının gerektirdiği saygı ve güvene uygun biçimde davranmak ve Türkiye Barolar Birliği’nce belirlenen meslek kurallarına uymakla yükümlüdürler” (*Av. K . m. 34*).

Meslek kurallarının bir bölümü avukatlık yasasında gösterilmiştir. Bir bölüm meslek kuralları ise yasanın 117. maddesinin 7 nolu bendi uyarınca Türkiye Barolar Birliği’nin 8-9 Ocak 1971 tarihli IV. Genel Kurul toplantısında kabul edilmiş ve 50. maddesi hükmüne göre TBB Bülteni’nin 26.1.1971 tarih ve 5 sayısında yayınlanarak yürürlüğe gir-

* Av., Şanlıurfa Barosu.

¹ 12.11.2004 T. E. 2004/260 K. 2004/358 - 25.6.2005 T. E. 2005/134 K. 2005/211.

miştir. Türkiye Barolar Birliği'nin ve baroların meslek kurallarını tüm avukatlara ayrı ayrı tebliğ etmesi gibi görevleri ve yükümlülükleri yoktur. Türkiye Barolar Birliği genel kurulu tutanaklarına geçen tüm barolara bildirilen ve muhtelif şekillerde kitap halinde de yayınlanan bu kuralları bütün avukatlar bilmek zorundadır.² Avukatlık Yasası'nda bu kuralların "uyulması zorunlu" kurallar olduğu açıkça belirtildiğinden meslek kurallarına uygun davranmayan avukatlara disiplin cezası uygulanır.³

"Avukatlık mesleğini seçenlerin, avukatlık adına uygun biçimde görevlerinin gereklerini özenle yerine getirmeleri, avukatlık unvanından ayrı düşünülmemeyecek saygı ve güveni koruyup güçlendirmenin başta gelen koşullarından biridir.

Mesleğin genel yararı, meslek mensuplarının birbirleriyle ve halkla olan ilişkilerinde dürüstlüğü ve güveni egemen kılma çabası, salt avukatlık işlemleriyle sınırlandırılmaz. Geniş biçimde değerlendirilmesi mesleğin özelliği gereği olan bu alan, bir anlamda özel yaşamı bile kapsar.

Avukatlık Yasası'nın kimi maddelerinde yerine getirilme koşullarıyla uyulması ve kaçınılması zorunlu durumlar belirlenen avukatlık, tutum ve davranışlarda, giyimde, konuşmada, özel yaşamda bile özen isteyen bir meslektir. Görevin doğrudan ilgili olduğu yargı-adalet-hukuk kesimi, hiçbir gölge, kuşku ve söylentiye elverişli olmayan yücelikler alanıdır. İnan ve güven sağlayacak kimsenin öncelikle kendisine inanılıp güvenilmelidir

Yargıyı tamamlayan olgulardan birisi olan savunma, seçkin, her yönden beğeni toplayan, inan ve güven duyulan temsilcileriyle özlenen düzeye çıkabilir.

² "657 sayılı yasa kapsamında kamu görevlisi olan avukatlar, avukatlık yasasının ek-1 maddesinin son fıkrasına göre stajyer avukatlar ise aynı yasanın 23. maddesinin son tümcesine göre meslek kurallarına uymak zorundadırlar. (18.10.2002 T. E. 2002/144 K. 2002/285- 20.7.2000 T. E. 2000/75 K. 2000/108)".

³ 25.1.1999 T. E. 1998/109 K. 1999/15 - 21.10.2000 T. E. 2000/130 K. 2000/160, TBB Dergisi, S. 1999/2 s. 57. "Avukatlık Yasası ve Meslek Kuralları, Türk avukatlarının Türkiye sınırları dışındaki eylem ve davranışları içinde geçerlidir" (27.10.2001 T. E. 2001/92 K. 2001/168), Avrupa Parlamentosu ve Avrupa Konseyi'nin 98/5 sayılı direktifine göre; Avukat kendi ülkesinin dışında Avrupa Birliği üyesi olan bir ülkede avukatlık mesleğini yapması halinde işin yapıldığı ülkenin meslek kuralları uygulanır (m.6) Avrupa Birliği Meslek Kuralı 2.4'e göre; bir üye devletin avukatı, hukuki faaliyetin yer alacağı (karşılayan) devletin barosunun meslek kurallarına uymak durumunda kalabilir. Bu durumda avukat, belli bir faaliyeti nedeniyle uymak zorunda olduğu meslek kuralları hakkında bilgi edinmek zorundadır.

Serbest meslek üyesi de olsa, kamu hizmeti gören avukatın tutum ve davranışlarında sorumluluk bilinciyle özenli davranması, mesleğin onurunu ödünsüz, kuşkusuz koruyup sürdürmesi ve her yönden üstün nitelikler taşıması kamunun beklediği bir husustur. Avukat, meslek disiplin ve ahlakını olumsuz yönde etkileyecek her eylemden uzak duracak, genelde ve özelde meslek onurunu güçlendirip yükseltecektir.”⁴

Meslek kuralları, avukatların üstlendikleri kamu hizmetini gereği gibi yerine getirebilmeleri için yükümlülükler getirmiştir. Bu çalışmamızda meslek kurallarına göre avukatın bilgi verme yükümlülüğünü ele alacağız. Bilgi verme yükümlülüğünü, avukatın baroya bilgi verme yükümlülüğü, müvekkile bilgi verme yükümlülüğü ve meslektaşına bilgi verme yükümlülüğü olarak üç gruba ayırarak inceleyeceğiz. Avukatın, barosuna bilgi verme yükümlülükleri meslek kurallarının 13-15-21-23-27/2 maddelerinde düzenlenmiştir. Avukatın müvekkile bilgi verme yükümlülüğü meslek kurallarının 31-34-42-43 maddelerinde yer almaktadır. Avukatın avukata bilgi verme yükümlülüğü ise meslek kurallarının 30-32-39 maddelerinde düzenlenmiştir.

Çalışmamızda Meslek kuralını açıklamak için varsa benzer Avrupa Birliği Meslek Kuralına, kanun maddelerine ve TBB Disiplin Kurulu Kararları’nın konuya açıklık getiren kısmına yer verdik.

A. Avukatın Baroya Bilgi Verme Yükümlülüğü

1. Meslek Kuralı m. 13

“Uzunca bir süre bürosundan uzak kalmak zorunda bulunan avukat, işlerine bakacak, müvekkillerini kabul edecek meslektaşının adını barosuna bildirir.”

Açıklamalar

Uzunca bir süre bürosundan ayrı kalmak zorunda kalan avukatın, işlerinin aksamaması, işi bıraktığı izleniminin doğmaması için işlerine bakacak ve iş sahiplerini kabul edecek bir avukatı seçip bunun adını baroya bildirmesi gerekir. Sürenin uzunluluğunu avukat takdir

⁴ Anayasa Mahkemesi’nin 23.6.1989 tarih ve 1988/50 Esas 1989/27 Karar sayılı kararı *Resmî Gazete*, 4 Ekim 1989- 20302

edecektir. Bazı yabancı kanunlar daha kesin hükümler koymuşlardır. Bu meslek kuralına da belirli zaman sınırlaması konulması gerektiği kanısındayım.

2. Meslek Kuralı m. 15

“Mesleki çalışmasından ötürü aleyhine açılan dava layihasının bir örneğini avukat barosuna verir. Baronun hukuki anlaşmazlıklardaki arabuluculuk teklifini kabul etmek zorundadır.”

Açıklamalar

Avukat aleyhine açılan ceza davasına ilişkin iddianameyi veya hukuk davasına ilişkin dava dilekçesini avukat, baroya vermek zorundadır. Bunun bir amacı da aleyhine dava açılan avukatın davaya konu olan eylem ve işlemin baroca değerlendirilip gerekirse resen disiplin soruşturması açılmasının sağlanmasıdır.

Meslek kuralının şu şekilde değiştirilmesi daha doğru olacaktır;

“Mesleki çalışmasından dolayı aleyhine açılan dava dilekçesi ve iddianamenin bir örneğini avukat barosuna verir. Baronun hukuki anlaşmazlıklardaki arabuluculuk teklifini kabul etmek zorundadır.”

3. Meslek Kuralı m. 21

“Avukat duruşmayı terk edemez. Ancak kişisel veya meslek onurunun zorunlu kıldığı hallerde duruşmalardan ayrılabilir. Bu durumda avukat derhal baroya bilgi verir.”

TBB Disiplin Kurulu Kararları

“Avukatlar; kişisel onurları ile meslek onurunun zorunlu kıldığı haller dışında duruşmayı terk edemezler. Haklı terk halinde derhal baronun bilgilendirilmesi gerekir. Olayda şikayetli avukatın, davacı vekili olarak üstlendiği bir davanın duruşmasında, tanık dinletme talebinin ret edilmesi üzerine, bu ne biçim adalet, tanık dinlenmediği takdirde olay aydınlığa kavuşamaz, ben bunu kabul etmiyorum diyerek duruşmayı terk ettiği, dosyada bulunan tutanak örneği ve şikayetlinin bu tutanak içeriğine uygun beyanları ile sabit bulunmaktadır.

Kovuşturma konusu olayda mahkemece verilen ara kararının avukatın kişisel onuruna ve meslek onuruna yönelik bir anlam taşıdığı düşünülmediğinden kendisini duruşmayı terk etmeye zorlayan bir neden bulunmamaktadır. Kaldı ki avukat bu hususta baroya bilgi de vermemiştir bu nedenle avukata disiplin cezası verilmiştir.(08.02.1995 T. E.1995/50 K. 1995/54)”⁵

4. Meslek Kuralı m. 23

“Hakimin reddi, savcıların ve başkaca adalet görevlilerinin reddi veya şikayet edilmesi konusunda ve genellikle konuşmalarında ve yazılarında avukat, kanunun gerektirdiği gerekçeleri amacı aşmayacak biçimde açıklar. Ret veya şikayet dileklerinin bir örneği de baroya verilir.”

Açıklamalar

Avukatın hakimi reddi, temsil ettiği kişi adına yapılan bir işlemidir. Avukatın hakimi kendi adına reddi söz konusu olamaz. Burada barodan izin alma değil bilgi amaçlı dilekçe örneğinin baroya sunulması söz konusudur.

TBB Disiplin Kurulu Kararları

“Şikayetli avukat tarafından Bodrum 1. Asliye Hukuk Mahkemesi’ne verilen 03.12.2001 tarihli reddi hakim dilekçesinde avukatlık yasasına aykırı veya amacı aşacak şekilde bir ifadeye yer verilmemiş ise de, mahiyeti itibarıyla hakim reddine yönelik dilekçenin bir örneğinin meslek kurallarının 23/2 maddesine göre baroya verilmediği anlaşılmıştır. Eylem bu yönden disiplin suçunu oluşturmaktadır.(10.04.2004 T. E. 2004/14 K. 2004/108)”⁶

5. Meslek Kuralı m. 27

“Bir avukat başka bir avukata karşı asil ya da vekil sıfatıyla takip edeceği davayı kendi barosuna bir yazı ile bildirir.

Bu kural, bilgi verme yükümlülüğü ile bağlı olarak baroların ve Türkiye

⁵ Ankara Barosu Dergisi, S. 1995/4 s. 94

⁶ TBB Dergisi,, S. 2004/55 s. 426

Barolar Birliği'nin üçüncü şahısları aleyhine veya üçüncü şahısları Barolar ve TBB aleyhine açacağı davalar için de geçerlidir."

Açıklamalar

Bu meslek kuralının amacı, avukatla avukat ve/veya avukatla iş sahibi arasında çıkan uyuşmazlığın baronun bilgisi ve öncülüğünde sulh yolu ile çözümlenmesi için baronun uyuşmazlıkla ilgili bilgi edinilmesini sağlamak olduğu gibi aleyhine açılan avukatın davaya ona olan eylem ve işlemin baroca değerlendirilip gerekirse resen disiplin soruşturması açılmasını sağlamasıdır.

Meslek kurallarının 27/2 maddesi ile getirilen kural izin alma olmayıp sadece bilgi vermedir. Bilgi vermekle yükümlü olan avukatın açacağı davayı asıl veya vekil sıfatıyla açmanın önemli olmadığı gibi avukat aleyhine açılan mesleki yaşam ve/veya özel yaşam ayrımı yapılmaksızın her davanın baroya bildirmesi gerekir.

Meslek kuralında geçen dava ibaresini geniş yorumlamak suretiyle icra takibi Cumhuriyet Savcılığı'na şikayetler gibi her türlü hukuksal girişimin madde kapsamında kaldığı sonucuna varılmalıdır. Avukat ister asil isterse vekil sıfatıyla olsun bir avukat hakkında icra takibi yapacaksa veya Savcılığa/ Adalet Bakanlığı'na şikayet edecekse bunları yapmadan önce baroya bilgi vermesi gerekir. Baroya verilecek bilgilendirme dilekçesine dava dilekçesi, icra/ödeme emri veya şikayet dilekçesinin bir örneğinin eklenmesi halinde olayda disiplin soruşturmasını gerektirecek hususların olup olmadığı hakkında baro daha sağlıklı karar verebilir. 15 ve 23. meslek kurallarında açıkça dilekçe örneğinin verilmesi gerektiği belirtilirken bu kuralda "*yazı ile bildirir*" denildiğinden dilekçe örneğinin eklenmesi zorunluluğu yoktur denilebilir. Ancak hangi davayı takip edeceğini açık ve net bir şekilde yazıda yer alması gerekir.

TBB meslek kurallarının 27/2 maddesinde geçen "*takip edeceği*" ibaresinden bildirimin mutlaka davayı takipten önce, en geç üstlendiği anda yapılması gerektiği anlaşılmalıdır. Soruşturma için verilen savunma dilekçesi "*bilgi verme*" yerine geçmez. Çünkü dava açılmadan önce yapılması gerekir.

Avukat, başka bir avukat hakkında dava açmış ve bunu baroya bildirmiştir, daha sonra başka bir avukata vekalet vermiştir. Davayı takip edecek olan avukatta aynı davayı kendisi adına baroya bildirmek

zorundadır. Bu kural iş sahibinin değil, davayı takip edecek avukatın yükümlülüğünü düzenleyen bir kuraldır.

TBB Disiplin Kurulu Kararları

“27/2 meslek kuralının amacı, avukatla avukat ve/veya avukatla iş sahibi arasında çıkan uyuşmazlığın baronun bilgisi ve öncülüğünde sulh yolu ile çözümlenmesi için baronun uyuşmazlıkla ilgili bilgi edinilmesini sağlamak olduğu gibi aleyhine açılan avukatın davaya ona olan eylem ve işlemin baroca değerlendirilip gerekirse resen disiplin soruşturması açılmasını sağlamasıdır. Görüldüğü üzere bildirimin amacı izin veya avukatı kontrol olmayıp avukatlık onuru ve meslek düzeninin korunması da baro organlarını daha aktif hale getirerek mesleki dayanışmaya zarar verecek uygunsuzlukları gerekse sulhen çözümlenecek avukatlık mesleğine olan saygı ve güvene uygun biçimde davranılmasını sağlamakla sorumlu kılmaktadır. Madde ile getirilen yükümlülük ile avukatlar arasındaki dayanışmayı temin eden etik değerlerin korunması ve meslektaşlar arasındaki sorunların mümkün olduğu kadar baro bünyesinde dostça çözümlenmesi amaçlanmıştır. (8.7.2005 T. E. 2005/129 K. 2005/236) (25.6.2005 T. E. 2005/134 K. 2005/211 – 30.09.2005 T. E. 2005/216 K. 2005/305–30.09.2005 T. E. 2005/219 K. 2005/308)”⁷

“TBB meslek kurallarının ‘meslektaşlar arası dayanışma ve ilişkileri’ bölümünde yer verilen ‘bilgi verme yükümlülüğünün’ amacı avukatların birbirleri aleyhindeki hukuksal girişlerde dikkatli ve özenli davranmasını sağlamak bütün girişimlerin mesleğe zarar verecek tarzda kullanılmasını önlemek ve bu hususlarda gerekli önlemleri almakla görevli baroları bilgilendirmektedir. Bu nedenle söz konusu meslek kurallarının amacına uygun ve geniş bir şekilde değerlendirilmesi gerektiğinden dava icra takibi Cumhuriyet Savcılığı’na şikayetler gibi her türlü hukuksal girişim madde kapsamında düşünülmeli 27/2. madde geniş yorumlamak meslektaşlar arası dayanışma ve ilişkiler özenle korunmalıdır. (20.9.2002 T. E. 2002/101 K. 2002/245 – 5.12.2003 T. E. 2003/295 K. 2003/405)”

“Bilgi vermekle yükümlü olan avukatın açacağı davayı asıl veya vekil sıfatıyla açmanın önemli olmadığı gibi avukat aleyhine açılan her davasında baroya bildirmesi gerekir.(29.4.2005 T. E. 2005/83 K. 2005/170 – 29.4.2005 T. E. 2005/81 K. 2005/168)”⁸

⁷ TBB Dergisi,, S. 2006/63, s. 387/393.

⁸ TBB Dergisi,, S. 2005/60 s. 404-406,

“Davalının avukat olması halinde açılan davanın mesleki yaşam ve/veya özel yaşam ayrımı yapılmaksızın her davanın baroya bildirilmesi gerekir” (3.12.2004 T. E. 2004/289 K. 2004/383)⁹ (15.11.2002 T. E. 2002/199 K. 2002/334)¹⁰ “Davanın ihbarı konusunda baroya bildirme mecburiyeti yoktur.(14.03.1992 T. E. 1992/10 K. 1992/21)”¹¹

“Meslektaş hakkında kamu davası açılması istemiyle Cumhuriyet Savcılığı’na başvuran ve başvuruyu barosuna bildirmeyen avukatın eylemi disiplin suçu oluşturur. (20.9.2002 T. E. 2002/101 K. 2002/245 – 5.12.2003 T. E. 2003/295 K. 2003/405) (30.09.2005 T. E. 2005/216 K. 2005/305)”¹²

“Avukat hakkında ceza kovuşturmaları başlatılması amacıyla Adalet Bakanlığı’na yapılan şikayetin de baroya bildirilmesi gerekir. (12.11.2004 T. E. 2004/260 K. 2004/358)”¹³

“TBB meslek kurallarının 27/2 maddesinde geçen “takip edeceği” ibaresinden bildirimin mutlaka davayı takipten önce yapılması gerektiği anlaşılmalıdır. Dava sonuçlandıktan sonra yapılan bildirim, oluşan disiplin suçunu ortadan kaldırmaz. (13.4.2002 T. E. 2001/285 K. 2002/99 - 05.09.2005 T. E. 2005/183 K. 2005/279)”¹⁴ “Bir avukat, bir başka avukata karşı asil veya vekil sıfatıyla takip edeceği işi üstlenmeden önce, en geç üstlendiği anda barosuna bildirim yapmalıdır. (10.9.2004 T. E. 2004/178 K. 2004/270)”¹⁵

“Soruşturma için verilen savunma dilekçesi “bilgi verme” yerine geçmez. Çünkü dava açılmadan önce yapılması gerekir. (10.4.2004 T.E. 2004/10 K. 2004/105)”¹⁶

“Vekilliğini üstlendiği avukatın, baroya kendi adına bildirimde bulunması, vekil olarak davayı takip eden avukatın bildirimde bulunma yükümlülüğünü ortadan kaldırmaz. (Avukat, başka bir avukat hakkında dava açmış ve bunu baroya bildirmiştir, daha sonra başka bir avukata vekalet vermiştir. Davayı takip edecek olan avukatta aynı davayı kendisi adına baroya bildirmek zorundadır. (8.7.2005 T. E. 2005/121 K. 2005/236)”¹⁷

⁹ TBB Dergisi, S. 2005/58 s. 410-411.

¹⁰ Ankara Barosu Dergisi, S. 2003/1 s. 72.

¹¹ TBB Dergisi, S. 1992/2 s. 263.

¹² TBB Dergisi, S. 2006/63 s. 387.

¹³ TBB Dergisi, S. 2005/57 s. 447.

¹⁴ TBB Dergisi, S. 2006/62 s. 346.

¹⁵ TBB Dergisi, S. 2005/56 s. 388-389.

¹⁶ TBB Dergisi, S. 2004/55 s. 425.

¹⁷ TBB Dergisi, S. 2005/61 s. 484.

“Kurum avukatları, kurumun talimatıyla da olsa avukat aleyhine yaptıkları icrayı baroya bildirmek zorundadır. (30.09.2005 T. E. 2005/216 K. 2005/305)”¹⁸

“İş sahibi kooperatifin Türkiye Barolar Birliği’ne ve İstanbul Barosu’na yaptığı başvurular, avukatın meslek kurallarının 27/2 maddesinde açıkça belirtilen yükümlülüğünü ortadan kaldırmaz. Çünkü bu kural iş sahibinin değil, davayı takip edecek avukatın yükümlülüğünü düzenleyen bir kuraldır. (20.7.2000 T. E. 2000/71 K. 2000/105)”¹⁹

“Ceza davasından sonra avukat hakkında Asliye Hukuk Mahkemesi’nde tazminat davası açılmıştır. Ceza davası için bildirimde bulunulmuş olması tazminat davası ile ilgili bildirim yerine geçmez. Asliye Hukuk Mahkemesi’nde açılan tazminat davası için ayrıca bilgi verilmesi zorunludur. (13.12.2002 T. E. 2002/249 K. 2002/376)”

“Meslektaş avukat aleyhine icra takibi yapmadan önce baroya bilgi verildiği takdirde icra takibinin devamı niteliğinde menfi tespit davası açılması halinde yeniden bilgi verme yükümlülüğü yoktur. Çünkü icra için yapılan bildirimin icra takibinin sonraki aşamalarını da içerir. (22.12.2004 T. E. 2004/215 K. 2004/326)”²⁰

“Baroya bildirdiği birinci davanın devamı mahiyetinde olan tarafları ve konusu aynı olan ikinci davayı baroya bildirme yükümlülüğü yoktur. (30.09.2005 T. E. 2005/219 K. 2005/308)”²¹

“Avukatlık stajının uzatılmasına ilişkin baro yönetim kurulu aleyhine iptali için idare mahkemesine dava açılmıştır. Oysa baro aleyhine açılacak davalar içinde dava açılmadan önce baroya bilgi verme mecburiyeti vardır. (30.4.2004 T. E. 2004/37 K. 2004/146)”²²

“Tebliğat yasasının 11. maddesine göre “Vekil vasıtası ile takip edilen işlerde tebligat vekile yapılır.” Şikayetliler, şikayetçinin vekil olarak takip ettiği işte, icra takibine hem borçlu asili hem de borçlunun vekili şikayetçiyi dahil etmişlerdir. İcra takibinde borçlu vekili olan şikayetçinin gösterilmesi ve tebligatın da vekile çıkarılması yukarıda ki yasa hükmü

¹⁸ TBB Dergisi, S. 2006/63 s. 387.

¹⁹ Ankara Barosu Dergisi S. 2001/2 s. 176-177.

²⁰ TBB Dergisi, S. 2005/57 s. 439.

²¹ TBB Dergisi, S. 2006/63 s. 392.

²² TBB Dergisi, S. 2004/55 s. 433.

gereğidir. Kaldı ki şikayetli avukatlar, gerek icra takip talebinde gerek ödeme emrine şikayetçinin dahil edilmesini tebligatın Tebligat yasasının 11. maddesindeki zorunluluk nedeniyle olduğunu göstermek amacı ile şikayetçi avukatın hanesine “Tebligat İçindir” diye şerhi de düşmüşlerdir.

Bu durumda, şikayetli avukatlar, şikayetçi Tebligat yasasının 11. maddesi hükmüne uygun olarak borçlu asilin vekili sıfatı icra takibinde göstermiş olmaları sebebiyle şikayetçi avukatın şahsı aleyhinde icra takibi yapıldığı düşünülemeyeceğinden baroya bilgi verme yükümlülüğünden de bahsedilemez. (05.12.2003 T. E. 2003/279 K. 2003/395)”

“Şikayetli avukat, olay tarihinde İstanbul Barosu avukatlarından K. tarafından ölümle tehdit edilmesi nedeniyle bürosu ve evini terk ettiğini yeni adreslerini de bu sebeple bildirmediğini savunmuş tehditle ilgili... Sulh Ceza Mahkemesi'nin dosyasının fotokopisini ibraz etmiştir. Avukatlık yasasının 43/son maddesi uyarınca, “bürosunu veya konutunu değiştiren avukat yenilerinin adreslerini bir hafta içinde baroya bildirmek zorundadır.” Sebebi ne olursa olsun, avukat, adres bildirme yükümlülüğünü yerine getirmelidir.” (25.06.2005 T. E. 2005/137 K. 2005/214) Ayrıca “Bürosunu değiştiren avukat, yeni adresini baroya, müvekkillerine ve ilgisi bulunduğu dava dosyalarına bildirmekle yükümlüdür. (27.1.2001 T. E. 2001/177 K. 2001/7)”²³

B. Avukatın Müvekkile Bilgi Verme Yükümlülüğü

1. Meslek Kuralı m. 31

“Avukat hasım tarafından ancak avukatı ile görüşebilir. (Hasımın avukatı yok ise) avukatın hasımla teması zorunlu sınırlar içinde kalır. Hasım tarafla her temasından sonra avukat müvekkiline bilgi verir.”²⁴

²³ Ankara Barosu Dergisi S. 2001/2 s. 180-181.

²⁴ AB Meslek Kuralı; 5. 5. Avukat, belirli her davada başka bir avukat tarafından temsil olduğunun ya da yardım gördüğünü bildiği karşı tarafla doğrudan ilişkiye geçemez eğer ki meslektaş kendisine haber verilmesi şartıyla buna muvafakat etmiş olsun.

Uluslararası Barolar Birliği Oslo Kararları:

(7) “Bir davada başka bir meslektaşının temsil ettiği bir kimse ile meslektaşının izni haricinde asla doğrudan doğruya temasa geçemeyecektir”. Bu kural hem, hasım tarafı temsil eden meslektaşını ve hem de kendi müvekkilini yersiz şüphelere düşürmek için avukatları uyarmak amacını güder. Avukat karşı tarafla görüşmesi gerekiyorsa, avukatın müvekkili ile ilgili konularda dikkatli olarak onun aleyhine olacak şeylerden özenle kaçınması gerekir.

TBB Disiplin Kurulu Kararları

“Avukatın karşı tarafın avukatı olduğu halde onunla görüşerek kendi müvekkili lehine feragat dilekçesi yazdırması ve meslektaşına bilgi vermemesi disiplini suçudur. (13.04.2002 T. E. 2001/284 K. 2002/98)”

“Hasım tarafın avukatı yoksa zorunlu sınırlar içinde hasımla görüşülebilir. Eğer her iki tarafın avukatı varsa telefonla dahi olsa hasım ile görüşemez ancak avukatı ile görüşebilir. (08.07.2005 T. E. 2005/114 K. 2005/230)”²⁵

2. Meslek Kuralı m. 34

“Avukat müvekkiline davanın sonucu ile ilgili hukuki görüşünü açıklayabilir. Fakat bunun bir teminat olmadığını özellikle belirtir.”

TBB Disiplin Kurulu Kararları

“İş sahibi davanın sonucu ile ilgili hukuki görüşünü açıklarken bunun bir teminat olmadığını özellikle belirtmelidir. (1.2.992 T. E. 1992/ 91 K. 1992/17)”²⁶

“Avukat, hakkı kanun dairesinde savunmak ve müvekkilin menfaatlerini korumak vazifesini üzerine alırken adalete yardımcı olmayı kabul ve taahhüt etmiştir. Bu sebeple davanın kazanılmasını hiçbir zaman taahhüt edemez.(Yargıtay HGK. 28.02.1968 T. E. 1966/3–179 K. 1966/110)”²⁷

3. Meslek Kuralı m. 42

“Avukat işle ilgili giderleri karşılamak üzere avans isteyebilir. Avansın işin gereğini çok aşmamasına, avanstaki yapılan harcamaların müvekkile zaman zaman bildirilmesine ve işin sonunda avanstaki kalan paranın müvekkile geri verilmesine dikkat edilir.”²⁸

²⁵ TBB Dergisi, S. 2005/61 s. 488.

²⁶ TBB Dergisi, S. 1992/1 s. 102.

²⁷ Ankara Barosu Dergisi S. 2001/2 s. 104.

²⁸ AB Meslek Kuralı; 3.5 Avukat, masraflar ve/veya ücrete mahsuben bir avans ödenmesini talep ettiği zaman, bu avans işin gerektirdiği harcamalar ve vekalet ücretine biçilecek makul bir değer üstünde olmamalıdır. Talep edilen avansın ödenmemesi durumunda avukat, 3.1.4 maddesi hükmüne riayet etmek kaydıyla söz konusu davadan çekilme hakkını kullanabilir. Avans, avukatın üstlendiği işi yapabilmesi gerekli bir takım (yargılama gideri gibi) masrafları

TBB Disiplin Kurulu Kararları

“Avukat üstlendiği bir dava sonunda tesis edilen kararın temyizinde yarar olmadığı düşüncesinde ise, bu yoldaki hukuki kanaatini temyiz süresi geçmeden ve yazılı olarak müvekkiline bildirmek zorundadır. Aynı şekilde, temyiz giderlerinin de süresi içinde ve yine yazılı olarak iş sahibine bildirilmesi ve giderlerin ödenmemesinin sonuçları hakkında uyarıda bulunulması gerekir. (15.9.1990 T. E. 1990/85 K. 1990/74)”²⁹

“Avukat, yaptığı ödemelerle ilgili müvekkiline yazılı belge ibraz edemediğinde, kusurunun varlığından söz edilebilir ve bu eylem disiplin suçunu oluşturur. (27.1.1990 T. E. 1990/100 K. 1990/7)”³⁰

“Avukatın, üstlendiği işle orantılı olmayacak miktarda masraf avansı alması, bu avansın kullanılmayan bölümünü iade etmemesi meslek kurallarına aykırıdır. (7.11.1992 T. E. 1992/51 K. 1992/79)”³¹

“Şikayetli avukat, dava masrafının verilmediği için süresinde itirazın iptali davası açmadığını ileri sürmüştü de bu hususta müvekkilini bilgilendirmediği ve üzerine düşeni yaptığını kanıtlamayan hiçbir yazılı belge sunmadığından bu beyana itibar edilemez. (27.1.2001 T. E. 2001/198 K. 2001/19)”³²

“Bürosunu değiştiren avukat, yeni adresini baroya, müvekkillerine ve ilgisi bulunduğu dava dosyalarına bildirmekle yükümlüdür. (27.1.2001 T. E. 2001/177 K. 2001/7)”³³

“Avukatın işe başlamadan giderler için avans istemesi gerekir. Kendisine masraf ve vekalet ücreti ödenmediği gerekçesiyle müvekkiline yaptığı işler hakkında bilgi vermemesi düşünülemez. (12.9.2003 T. E. 2003/129 K.

karşılatabilmek için istediği meblağdır. Gideri olmayan konularda avans istenemez. Avukat yapacağı olası harcamalar için kendisine yeteri kadar avans verilmesini isteme hakkına sahiptir. Talep edilen avans işle orantılı olmalıdır. Avukat, istediği avans verilene kadar işi bekletme hakkına sahiptir. Avansın verilmemesi halinde avukatın cebinden harcama yaparak işi takip etme zorunda değildir.

Ancak beklemekten kaynaklanacak hak kayıplarının sorumluluğundan kurtulmak için avans talep ettiğini ispatlaması gerekir. Bu nedenle yazılı talep ispatı kolaylaştırır. Avukat yaptığı harcamaları yazılı evrakla ispatlamak zorundadır.

Müvekkilin, güvenip de vekalet görevini verdiği avukatın işi nasıl yürüttüğü ve sonuçlandırdığını bilmeye hakkı vardır.

²⁹ TBB Dergisi, S. 1990/3.

³⁰ Ankara Barosu Dergisi S. 1990/2 s. 322.

³¹ Ankara Barosu Dergisi S. 1992/6 s. 1003.

³² Ankara Barosu Dergisi S. 2001/2 s. 181.

³³ Ankara Barosu Dergisi S. 2001/2 s. 180-181.

2003/249- 12.07.2002 T. E. 2002/75 K. 2002/208) (24.9.2004 T. E. 2004/193 K. 2004/287)"³⁴

"Şikayetli avukatlar 2000 markın danışma ücreti olduğunu, davanın takibini üstlenmediklerini savunmuşlar ise de, paranın gönderilmesinden önce vekaletname almış olmaları ve havale belgesinde de paranın "palmiye davası" için gönderildiğinin belirtilmiş bulunması karşısında, vekalet ve ücret almak suretiyle bir davanın takibini üstlendikleri anlaşılmaktadır. Vekalet ve ücret aldıkları halde, davayı takip etmeyen avukatların eylemi, avukatlık kanunu 34 ve 171. maddelerine aykırı olduğundan disiplin suçu oluşturur. (13.04.2002 T. E. 2001/299 K. 2002/111)"³⁵

"Avukat, müvekkiline gönderdiği ihtarnamede "vekalet ücretleri ile masrafların mahsubundan sonra kalan parayı alması" gerektiği yazılıdır. Oysa ihtarnamede tahsil ettiği paraları ve mahsup ettiği miktar ile ödenecek para miktarının da belirtilmesi gerekir. (20.09.2002 T. E. 2002/98 K. 2002/242)"

"Şikayetli avukatın, alınmaması gereken ve harç olarak isimlendirilen avansın davada harcanmadığı halde hesabını vermemesi iade etmemesi avukatlık mesleğine olan güveni sarsıcı nitelikte bir eylemdir. (11.6.2004 T. E. 2004/107 K. 2004/203)"

"Şikayetli avukatın takip ettiği ve şikayetçi aleyhine sonuçlanan tapu iptal ve tescil davasına ait yargılama giderlerinin tahsili için yapılan icra takibinde vekil sıfatıyla kendisine tebliğ edilen icra emri hakkında müvekkiline bilgi vermediği için şikayetçinin işyerinde fiili haciz uygulanmıştır. Avukat kendisine tebliğ edilen icra emri hakkında müvekkiline bilgi vermemesi disiplin suçudur. (12.6.2004 T. E.2004/138 K. 2004/223)"³⁶

"Şikayetli, kendisine masraf verilmediğinden davayı takipte zorluk çektiğini, mahkemeye gerekçeli mazeret dilekçesi gönderdiğini, mahkemenin mazeretini kabul etmeyip davayı müracaata bıraktığını, bir ihmalinin söz konusu olmadığını savunmakta ise de, bu savunmaya katılmak mümkün olmamıştır. Zira şikayetli avukat müracaata kalan davasını makul sayılacak kısa bir sürede

³⁴ İstanbul Barosu Dergisi S. 2005/2 s. 670.

³⁵ "Avukatlık kanunu 171. maddesi ve HUMK 62 ve 68. maddeleri gereğince ilamda borçlunun davasını vekille takip ettirdiği anlaşıldığından bu ilam icraya konulduğu takdirde icra dosyasında vekaletname olmasa da avukatın icra aşamasında da vekilliği devam ettiğinden icra emrinin ilamda adı yazılı avukata tebliğ edilmesi gerekir." (HGK 2.07.2003 T. E. 2003/12-442 K. 2003/445-İstanbul Barosu Dergisi S. 2006/1 s. 191-194).

³⁶ Manisa Barosu Dergisi S. 2004/4 s. 207.

yenilemeli ve davanın açılmamış sayılmasına neden olmamalıdır. Müvekkilin-
ce masraf verilmemesi sebebi ile davayı takip etmekte zorluk çektiği takdirde
de iş sahibini yazı ile uyarmalı ve masraf ödenmemesinin sonuçlarını açıkça
bildirmelidir. (19.03.2004 T. E. 2003/288 K. 2004/67)”

4. Meslek Kuralı m. 43

“Müvekkil adına alınan paralar ve başkaca değerler geciktirilmeksizin mü-
vekkile duyurulur ve verilir. Müvekkille ilgili bir hesap varsa uygun sürelerde
durum yazıyla bildirilir.”³⁷

Avukatın müvekkili adına tahsil ettiği paraları geciktirmeksizin mü-
vekkiline ödemesi gerekmektedir. Ödeme olanağı bulunmayan hallerde
ise müvekkil adına bankaya yatırması veya mahkemeye başvurarak
tevdi mahalli tayin ettirmesi zorunludur.

Paranın disiplin kovuşturması açılmasından sonra ödemiş olması,
Baro Disiplin Kurulu’nu bağlamaz ve disiplin kovuşturmasını etkilemez.
Avukatın icradan çektiği paraları müvekkiline ödediğini miktarı yük-
sek ise yazılı belge ile ispatlaması gerekir bu konuda tanık dinletemez.
Avukat, vekalet ücreti ödenmediği için hapis hakkını kullanarak tahsil

³⁷ AB Meslek Kuralı; 3. 8. 1 avukat, herhangi bir zamanda müvekkilleri ya da 3. bir şahıs adına
aşağıda müvekkiller hesabı olarak anılan türden bir hesap tutuyorsa şu kurallara uymakla
yükümlüdür.

3. 8. 1. 1. müvekkilin açıkça veya zımnen verdiği bir talimatla değişik bir uygulama söz
konusu olmadıkça “müvekkil hesapları” daima bankada veya kamu kurumlarının onaylanmış
benzeri bir kuruluştaki açık bir hesap tutulacak ve avukat tarafından tahsil edilen tüm meblağlar
bu hesapta toplanacaktır.

3. 8. 1. 2. avukat tarafından açılan müvekkil hesapların içeren her banka hesabının isim-
ler hanesinde hesap ya da hesapların avukatın müvekkili ya da müvekkilleri adına olduğu
belirtilmelidir.

3. 8. 1. 4 müvekkiller hesabı müvekkilin talebi üzerine, ya da müvekkilin kabul ettiği
şartlarda tetkike açık olmalıdır.

3. 8. 1. 5 aksini öngören kanun hükmü ya da ödemede bulunan müvekkilin açık ya da
zımni muvafakati dışında

a. Bir müvekkil için bir başka müvekkilin hesabından yapılan ödemeler.

b. Avukat ücretine mahsuben avanslar da dahil olmak üzere müvekkil hesabından bir 3.
şahsın hesabına herhangi bir ödemede bulunmak yasaktır.

Uluslararası Barolar Birliği Oslo Kararları;

(15): “Avukat müvekkili adına aldığı parayı gerektirdiğinden fazla yanında tutmamalıdır”.

“Avukat asgari sarfedeceği emek ve muhtemel giderleri ile oranlı olmak şartı ile avans istemek
hakkına haizdir”.

ettiği parayı müvekkile ödemiorsa müvekkile yazılı olarak bildirimde bulunması gerekir aksi halde avukatın eylemi 43. meslek kuralına aykırı olur.

TBB Disiplin Kurulu Kararları

“Avukat üstlendiği işi sonuna kadar sürdürmeye, makul sürelerle müvekkiline bilgi vermeye, vekalet ücreti dışında dosyalardan çekilen paralar ve yapılan harcamalar konusunda müvekkiline hesap vermeye zorunludur. (7.11.1987 T. E. 1987/49 K. 1987/88)³⁸ (15.11.1986 T. E. 1986/50 K. 1986/63)”³⁹

“Mahkeme vizesinden aldığı teminatın bir bölümünü haklı bir sebebe dayanmadan müvekkile iade etmeyen avukat disiplin suçu işlemiş olur. (24.12.1988 T. E. 1988/74 K. 1988/65)”⁴⁰

“Avukatın iş sahibine aldığı avansların ve yaptığı harcamaların hesabını vermemesi ve iş sahibinin bu yoldaki yazılarını yanıtlamaması 43. meslek kuralına aykırıdır.” (5.11.1988 T. E. 1988/70 K. 1988/58)⁴¹ (19.9.1992 T. E. 1992/68 K. 1992/78)”⁴²

“Avukatın icra takibini üstlendiği senetleri arkadaşına ciro ettirip onun adına yapması ve tahsil ettiği parayı iş arkadaşına vermeyerek alkoyması mesleğinin niteliğine, düzen ve geleneklerine aykırıdır. (15.9.1990 T. E. 1990/52 K. 1990/2)”

“Avukat paranın tahsilinden 3 ay sonra şikayetçiye taahhütlü bir mektup göndermiş ise de bu mektup alıcının adresten ayrılmış olması nedeniyle iade edilmiştir. Ancak bu mektupta gösterilen adresin vekaletname de yazılı adres olmadığı görülmektedir. Müvekkil adına alınan paraları geciktirmeksizin müvekkile duyurmak ve vermek zorunluluğunda olan avukatın iş sahibine herhangi bir nedenle ulaşmaması halinde mahkemeden tevdi mahalli tayini istemesi ve yükümlülüğünü bu şekilde yerine getirmesi gerekirdi. Kaldı ki vekaletname de yazılı adrese bildirimde bulunmayı da denememiştir. (25.4.1998 T. E. 1998/37 K. 1998/61)”⁴³

³⁸ Ankara Barosu Dergisi S. 1988/1 s. 66.

³⁹ Ankara Barosu Dergisi S. 1987/1 s. 35.

⁴⁰ Ankara Barosu Dergisi S. 1989/1 s. 172.

⁴¹ Ankara Barosu Dergisi S. 1989/1 s. 169.

⁴² TBB Dergisi, S. 1992/3.

⁴³ İstanbul Barosu Dergisi S. 1999/3-4-5 s. 412.

“Avukatın yüklendiği iş nedeniyle tahsil ettiği parayı ve hesabını bizzat müvekkiline veya onun yazılı talimatı ile gösterdiği kişiye vermesi esastır. Şikayetli avukatın tahsil ettiği parayı müvekkilinin açık ve yazılı talimatı olmadığı halde bir başkasına ödemesi ve müvekkilinin mağduriyetine yol açması avukatlık mesleğinin gerektirdiği onur güven ve özenli davranma ilkeleri ile bağdaşmaz paranın çok sonra ödenmesi eylemin disiplin suçu mahiyetini değiştirmez. (25.1.1999 T. E. 1998/146 K. 1999/12)”⁴⁴

“Avukat, müvekkilinin talebi olmasa bile vekalet işinin yürütümü hakkında bilgi vermek ve tahsil edilen parayı uygun süre içinde ödemek zorundadır. (14.07.2001 T. E. 2001/41 K. 2001/107)”

“Şikayetli sözlü olarak 12.000 DM. karşılığı ücreti vekalet anlaşması yaptıklarını ve tahsil ettiği (15.000.000.000) TL’yi ücreti vekalet alacağına mahsuben alıkoyduğunu savunmuştur. Yazılı ücreti vekalet sözleşmesi ibraz edilmediğine göre, avukatlık yasasının 163/son maddesi hükmü uyarınca asgari ücret tarifesinin uygulanması esastır. Şikayetli avukatın tahsil edip şikayetçi müvekkiline ödemediği para, asgari ücret tarifesine nazara alınarak hesaplanacak olan vekil ücretinin çok üstünde bir miktara tekabül ettiğinden, şikayetli edilenin, hak ettiği ücretin üstünde bir miktarı yedinde tuttuğu anlaşılmaktadır. Meslek kurallarının 43. maddesine göre, müvekkil adına alınan paraların geciktirilmeksizin müvekkile duyurulması ve verilmesi gerektiği halde şikayetli avukatın tahsil ettiği bir kısım miktarın müvekkile ödenmediğinden disiplin suçu oluşmaktadır. (09.05.2003 T. E. 2003/30 K. 2003/137 - 27.10.2001 T. E. 2001/97 K. 2001/171)”

“Şikayetli müvekkili tarafından A. Z.’ye ödeme yapılması için yazılı bir talimat sunmadığı gibi, en son 15.02.1999 tarihinde Havran Belediyesi’nden tahsil ettiği parayı uzunca bir müddet yedinde tutmuş, herhangi bir ödeme yapmamıştır. Avukatlık meslek kurallarının 43. maddesi gereği “...müvekkil adına alınan paralar ve başkaca değerler geciktirilmeksizin müvekkile duyurulur ve verilir”. Müvekkil bulunmadığı takdirde nemalarından da yararlanılmak üzere müvekkil adına bankada hesap açtırmak veya mahkemedен tevdi mahalli tayin ettirmek zorunludur. (06.06.2003 T. E. 2003/82 K. 2003/180)”

“Şikayetli avukat dava ve icra masraflarını kendisinin yaptığını vekalet ücretini peşin almadığından icradan çekmiş olduğu parayı yaptığı masraf ve vekalet ücretine karşılık hapis hakkını kullanarak şikayetçiye ödemediğini iddia etmiştir. Ancak avukatın alacağından dolayı hapis hakkını kullanabilmesi için

⁴⁴ İstanbul Barosu Dergisi S. 1999/3-4-5 s. 419.

hapis hakkını kullandığı hususunun iş sahibine yazılı olarak bildirmesi ayrıca iş sahibi adına tahsil ettiği para ile hangi işlerden dolayı ne kadar miktarda alacağı olduğunu gecikmeksizin müvekkiline duyurması gerekmektedir. Böyle bir bildirimde bulunmadığından 43. maddesi gereği meslek kurallarına aykırı olan eylem disiplin suçunu oluşturur. (9.5.2003 T. E. 2003/46 K. 2003/150 - 08.07.2005 T. E. 2005/117 K. 2005/232)”⁴⁵

5. Meslek Kuralı m. 45

“Avukat “hapis hakkı”nı alacağı ile orantılı olarak kullanabilir.”

Açıklamalar

Avukatın, elindeki para, mal ve her türlü kıymetli evraka yönelik hapis hakkı ve elinde bulunan evrakı geri vermeme şeklinde hapis hakkı vardır.

Avukatlık yasasının 166. maddesi; *“Avukat, müvekkili tarafından verilen veya onun namına aldığı malları, parayı ve diğer her türlü kıymetleri, avukatlık ücreti ve giderin ödenmesine kadar, kendi alacağı nispetinde elinde tutabilir.”* hükmünü içermektedir. Bu maddeye göre avukat sadece vekil ücretini değil kendisi tarafından yapılan giderler içinde hapis hakkını kullanabilir. Bunun için alacağının muaccel olması gerekir. Avukat, vekalet ilişkisi dışında müvekkiliyle olan bir başka ilişkisi dolayısıyla ondan alacaklı olduğu hallerde 166 ve 39. maddelerindeki⁴⁶ hapis haklarını kullanamaz.

Ancak, avukatın alacağından dolayı hapis hakkını kullanabilmesi için hapis hakkının kullanıldığı hususunun iş sahibine yazılı olarak bildirilmesi, ayrıca iş sahibi adına tahsil ettiği para ile hangi işlerden ötürü, ne miktar da alacağı olduğunu gecikmeksizin müvekkiline duyurması gerekmektedir.

Avukat elinde bulundurduğu evrakı, ücreti ve yapmış olduğu giderler müvekkilce ödendiği takdirde, iade etmekle yükümlüdür.

⁴⁵ TBB Dergisi, S. 2005/61 s. 486.

⁴⁶ Avukatın Dosya Saklaması ve Hapis Hakkı

Madde 39 - ...Avukat, ücreti ve yapmış olduğu giderleri kendisine ödenmedikçe, elinde bulunan evrakı geri vermekle yükümlü değildir.

“Avukat müvekkilinden aldığı belgeleri geri verdiğini tanıkla kanıtlayabilir. (HGK 22.13.1965, 4/468)”

Avukatın yaptığı cüzi bir gider için alıkoyma hakkını kullanması ve bundan müvekkilin zarar görmesi veya böyle bir tehlikenin bulunması halinde hakkın kötüye kullanması söz konusudur.

TBB Disiplin Kurulu Kararları

“Avukat takip ettiği dava sonunda müvekkil namına tahsil ettiği bedel üzerinde, anlaşma gereği kararlaştırılan vekalet ücreti kadar hapis hakkına sahiptir. (1.2.1986 T. E. 1986/6 K. 1986/1)”⁴⁷

“Avukatın alacağından dolayı hapis hakkını kullanabilmesi için, müvekkili adına tahsil ettiği parayı geciktirmeksizin ve yazılı olarak bildirmekle birlikte aynı yazıda hangi işlerden ötürü ne miktarda alacağı olduğunu da açıklaması ve iş sahibini hesaplaşmaya davet etmesi gerekir. (15.9.1990 T. E. 1990/58 K. 1990/71)”⁴⁸

“Avukat, yazılı ücret sözleşmesi yoksa asgari ücret tarifesinde belirtilen ücretten fazlası üzerinde hapis hakkı kullanamaz. Müvekkil asgari ücret taksitine göre ödemeyi kabul ettiğine göre avukat evrakları geri vermek zorundadır. (16.03.2002 T. E. 2001/275 K. 2002/85- 14.05.2004 T. E. 2004/75 K. 2004/176- 16.6.1990 T. E. 1990/33 K. 1990/47)”⁴⁹

“Avukatın, ücreti ve yaptığı masrafları kendisine ödenmedikçe elinde bulunan evrak üzerinde hapis hakkı vardır. Avukatın aldığı avans, ücret ve yaptığı masraf toplamından fazla ise, bu halde ortada disiplin cezasını gerektiren bir eylem yoktur. (6.4.1991 T. E. 1991/24 K. 1991/33)”

“Avukatın iş sahibi tarafından verilen çekler üzerinde hapis hakkı vardır. (20.11.1993 T. E. 1993/68 K. 1993/71)”⁵⁰

“Avukat, şikayetli ile ilgili olarak iki ayrı iş üstlenmiştir. Birinci iş daha önce kendisine teslim edilen bonoların tahsili işlemi olup, iddia edilen ücret alacağı bu işle ilgilidir. Bu işe ilişkin olarak, kendisine verilen kıymetler üzerinde ücret alacağına karşılık hapis hakkı mevcuttur. Ancak, kovuşturmaya neden

⁴⁷ Ankara Barosu Dergisi S. 1986/2 s. 225.

⁴⁸ TBB Dergisi, S. 1990/3 s. 421.

⁴⁹ TBB Dergisi, S. 1990/2 s. 247.

⁵⁰ TBB Dergisi, S. 1994/1 s. 247.

olan ve hapis hakkı ileri sürülerek iade edilmeyen iki adet bono ve bir adet çek, birinci işle ilgili olmayıp, avukata daha sonra tahsil için teslim edilen senetlerdir. Bu durumda, Avukatın, ücret alacağı ile ilgili olmayan bir işten dolayı kendisine teslim edilen diğer değerler üzerinde hapis hakkı yoktur. (13.04.2002 T. E. 2001/295 K. 2002/108)”⁵¹

“Şikayetli avukat icra dosyasından 02.10.2000 tarihinde 579.200.000.- TL tahsil etmiştir. Şikayetçi ise 07.11.2001 tarihinde şikayette bulunmuştur. Dosya içinde şikayetli avukatın şikayetçiye hangi işlerden ötürü ve ne miktar alacağı olduğuna ve alacakları için hapis hakkını kullandığına dair şikayetçiye yazılı bir bildirimde bulunduğunu gösteren belgeye rastlanmadığı gibi şikayetli avukat savunmasında da hapis hakkını ve mahiyetini şikayetçi müvekkiline bildirdiğini savunmamıştır. Bu sebeple şikayetli avukatın eyleminin disiplin suçunu oluşturmaktadır. (09.05.2003 T. E. 2003/46 K. 2003/150)”

“Bono bedeli tamamen ödenmiş olduğu takdirde, bononun, borçlusuna iade edilmesi yasal bir zorunluluktur. Bedeli tamamen ödenmiş olan bononun, iade edilmemesi yönünden müvekkilce avukata verilen talimat yasaya aykırı olup, geçerli değildir. Şikayetli avukat, şikayete konu bonoyu, müvekkiline vererek, en azından kendisini taraflar arasındaki husumet ve çatışmanın dışında tutması mümkün iken bunu da yapmamıştır. Bedeli tamamen ödenmiş olan bir senedi, haklı ve yasal bir gerekçe olmaksızın, şikayetçiye iade etmeyen avukatın eylemi disiplin suçu oluşturmaktadır. (11.11.2004 T. E. 2004/269 K. 2004/366)”

C- Avukatın Avukata Bilgi Verme Yükümlülüğü

1. Meslek Kuralı m. 30

“Bir başka yerdeki duruşmasına mazereti nedeniyle gidemeyen avukat, karşı taraf avukatı bir başka yerden geliyorsa mazeretini önceden meslektaşına bildirmelidir.”

2. Meslek Kuralı m. 32

“Avukat, dava türü ve usulü ne olursa olsun mahkemeye verdiği layiha ve önemli belgelerin birer örneğini (istenmese de) karşı taraf vekili meslektaşına verir.”⁵²

⁵¹ Manisa Barosu Dergisi S. 2003/2 s. 140-141.

⁵² AB Meslek Kuralı; 4. 2-... uygun bir zamanda karşı tarafın avukatına takdim etmeden

Açıklamalar

Avukatın, dosyayı inceleme ve örnek alma hakkına sahiptir. Dolayısıyla dosyaya sunulan her evrakı görüp inceleyebilir. Ancak bu meslek kuralı ile mesleki dayanışma gereği olarak avukatı bu külfetten kurtarmak için her koşulda mahkemeye sunulan dilekçe ve önemli gördüğü belgelerin bir örneğini verme yükümlülüğü getirilmiştir.

TBB Disiplin Kurulu Kararları

“Yasal zorunluluk olmasa bile mahkemeye sunulacak her yazının bir örneğinin karşı taraf vekiline verilmesi meslektaşlar arası ilişkilerin gerektirdiği bir yükümlülüktür. (22.09.2001 T. E. 2001/69 K. 2001/141)”

3. Meslek Kuralı m. 39

“İş sahibi anlaşmayı yaptığı avukattan sonra ikinci bir avukata da vekalet vermek isterse ikinci avukat işi kabul etmeden önce ilk vekalet verilen avukata yazıyla bilgi vermelidir.”

Açıklamalar

İşin başka avukata verilmesi halinde “avukatlar arasındaki” ilişki meslek kurallarının 39. maddesinde düzenlenmiş ve vekalet verilmek istenilen ikinci avukatın işi kabul etmeden önce ilk vekalet verilen avukata yazı ile bilgi vermesi öngörülmüştür.

Bu kural, önce tevkil edilen avukat muvafakat etmezse, sonraki avukatın vekaleti alamayacağı anlamında değildir. Bu kural avukatlık kanunu 172. maddesinde yer alan “iş sahibinin işi başka bir avukata vermesi” kuralına işlerlik kazandırmak için konulmuştur. Ayrıca duruşmaya girdiğinde aniden yanında bir başka avukatı görme gibi durumları önlemek içinde konulmuştur. İş sahibinin istediği avukat ile çalışmak istemesi onun en doğal hakkıdır. Ancak, ilk avukatın daha sonradan vekaletname verilen avukatla birlikte çalışma zorunluluğu da yoktur. İlk avukatın oluru olmaksızın ikinci bir avukat görevlendirmiş ise ilk avukat haklı nedenle işi bırakıp ücretin tamamına hak kazanır.

hiçbir belgeyi, notu ya da benzeri dokümanı hakime sunamaz.

İcraya konulacak ilamda başka bir avukatın adı yer alıyorsa avukat bu ilk avukata bilgi vermek zorundadır.

TBB Disiplin Kurulu Kararları

“Şikayetli, her ne kadar, şikayetçilerin müvekkili tarafından azledilmiş olması üzerine davayı üstlendiğini savunmuş ise de, azil namenin noterlikçe 24.1.1991 günü düzenlediği ve henüz şikayetçi avukatlara tebliğ edilmeden, aynı gün (24.1.1991 tarihinde) yeni vekaletnamenin dosyaya ibraz edildiği saptanmış bulunmaktadır. Şikayetli avukatın, şikayetçi meslektaşları tarafından davacı vekilleri sıfatıyla takip edilen davada, şikayetçilere yazı ile bilgi vermeden davacının vekaletini üstlendiği anlaşılmıştır. (20.11.1993 T. E. 1993/ 64 K. 1993/67)”

“İlamda davacı vekili sıfatıyla şikayetçi avukatın ismi yazılı bulunduğu, şikayetlinin, bu ilama dayandıracağı icra takibini üstlenmeden önce, meslek kurallarının 39. maddesi hükmünü gözeterek şikayetçi meslektaşına yazı ile bilgi vermesi gerekirdi. (24.12.1994 T. E. 1994/107 K. 1994/107)”⁵³

“Şikayetli avukatın, şikayetçinin davacı vekili olarak takip etmekte olduğu bir davada, şikayetçi meslektaşına bilgi vermeden aynı tarafın vekaletini kabul ettiği ve davayı sonuçlandırdığı, dosyadaki beyanlar ve bilgilerle sabit bulunmaktadır. Şikayetli, savunmasında ve itiraz dilekçesinde avukatlık yasasının 172. maddesine göre “izin alma yükümlülüğünün iş sahibine ait olduğunu” ileri sürmüş; kendisinin bu eyleminden dolayı cezalandırılmasını gerektiren bir hükmün mevcut olmadığını iddia etmiş ve “kanunsuz suç olmayacağından” hakkında tesis edilen cezanın kaldırılmasını istemiştir. Avukatlık yasasının 172. maddesinde işin başka bir avukata verilmesi halinde “iş sahibi ile avukat arasındaki” hukuksal ilişki düzenlenmiş olup, bu madde hükmünün kovuşturma konusu olayla ilgisi bulunmamaktadır. İşin başka avukata verilmesi halinde “avukatlar arasındaki” ilişki meslek kurallarının 39. maddesinde düzenlenmiş ve vekalet verilmek istenilen ikinci avukatın işi kabul etmeden önce ilk vekalet verilen avukata yazı ile bilgi vermesi öngörülmüştür. Avukatın davranışı, meslek kurallarının 39. maddesine aykırıdır. (1.6.1994 T. E. 1994/39 K. 1994/40)”⁵⁴

“Bir avukatın vekaletnameye dayalı olarak meslektaşını azletmesi meslek dayanışma ve düzen gereklerine uygun değildir. İş kabul etmeden önce ilk ve-

⁵³ Ankara Barosu Dergisi, S. 1995/2 s. 109.

⁵⁴ Ankara Barosu Dergisi, S. 1994/3 s. 485.

kalet verilen avukata yazılı bilgi verme yükümlülüğünün yerine getirilmemesi ile oluşan disiplin suçu bir süre davayı birlikte takip etmiş olmaları ile ortadan kalkmaz. (27.6.1998 T. E. 1998/58 K. 1998/88)”⁵⁵

“Sanık müdafii olarak katılan avukata aynı sanığın vekaletini alan ikinci avukat ilk avukata bilgi vermek zorundadır.(18.05.2002 T. E. 2002/26 K. 2002/157)”

“İş sahibi şikayetçi avukatı vekaletten azlettikten sonra şikayetli avukata vekalet vermiştir. Bu nedenle avukatın bilgi verme yükümlüğü yoktur.” (07.11.2003 T. E. 2003/250 K. 2003/375 - 27.10.2001 T. E. 2001/82 K. 2001/159)”

⁵⁵ İstanbul Barosu Dergisi S. 1999/3-4-5 s. 415